

H. Madsen: Vi have nu i disse Dage hørt adskillige Udtalelser om selve Finansloven, ogsaa politiske. Alle ere jo enige om at glæde sig over det gode Finanslovsforslag, her er forelagt for Rigsdagen, men der kommer ogsaa Udtalelser frem om, at man skal lægge sig paa Sinde Finansministerens Ord fra 1901 om at være sparsommelig. Der er blevet sagt, jeg tror, det var af det ærede Medlem for Nørresundby (J. Jensen, Aalborg Amts 1ste Valgkreds), at der er kommet adskillige Ting ind paa Finansloven, som man kunde sige høre ind under det private Initiativ. Det er muligt, at en saadan Betragtning kan siges med Rette, men det kan jo ikke nægtes, at der paa mange Omraader er givet Bevillinger paa Finansloven, der have støttet adskillige gode Foretagender til Fremme af Erhvervslivet, uden hvilken Støtte det private Initiativ ikke havde strakt til. Men naar man kan sige, at det er saa godt som paa alle Omraader, paa Landbrugets, Industriens, Handelens og ogsaa paa selve Oplysningens Omraade, paa Skolevæsenets, at det har været til uhyre Støtte, at Staten er traadt til med Bevillinger, maa man ogsaa være enig om, at man fremdeles ikke kan blive fri for at understøtte adskillige Foretagender, som kunne bringe mere Fremgang i vort Erhvervsliv. Jeg vil nu her fra dette Sted paapege en Ting, som jeg ogsaa synes, man burde støtte, skønt det medfører en Udgift for Staten.

For en Del Aar tilbage blev der herfra ydet et Laan til Eskær—Slyng Mergelbanen i Mosbjerg og Tværsted Sogne oppe i Vendsyssel. Laanet blev ydet rente- og afdragsfrit i fem Aar, men efter fem Aar skulde man begynde at svare Renter og Afdrag. Nu er det gaaet her, som det saa ofte gaar, at Loven er ærlig men Holden besværlig. Da de 5 Aar i Fjor vare omme — ja, Laanet blev nu ydet i 1895—96, saa det var allerede mere end 5 Aar i Fjor, saaledes at de allerede skulde have begyndt at afdrage for et Par Aar siden — saa Laantagerne sig imidlertid ikke i Stand til at betale Afdrag og henvendte sig derfor i Fjor til Finansministeren med Andragende om at blive fritagne for at betale Laanet og forlangte, at Statskassen rent skulde eftergive det, eventuelt, at Betalingen af Renter og Afdrag skulde udsættes, da man endnu ikke var naaet saa vidt med Forbedring af denne Egn ved Hjælp af Mergel, at man kunde betale noget. Det er mig bekendt, at den højtærede Finansminister imødekom Andragendet, for saa vidt som han nedsatte Af-

draget ganske betydeligt. Saa vidt jeg ved, skulde de betale et Afdrag paa 4,000 Kr., og det blev nedsat til 600 Kr. Ikke desto mindre saa de sig ikke i Stand til at betale det, og Finansministeren gjorde saa Brug af den Ret, Statskassen havde, til at forlange Beløbet udbetalt af Amtsfonden. Amtet har saaledes maattet betale fuldt ud, ikke de 600, men de 4,000 Kr.

Nu siger det sig jo selv, at det er ikke meget morsomt for Amtsfonden at paatage sig at afbetale denne Gæld, og jeg ser ikke rettere, end at skal nogen lide Tabet, kan Statskassen dog vel bedre bære det end Amtskommunen. Hvis nu Amtet skal betale, vil det jo gøre et Forsøg paa at faa Beløbet igen ved forøget Skat, som paalægges de Folk, der have paataget sig at svare Afdraget. Gør nu Amtet dette, vil det betyde en betydelig Indskrænkning af disse Menneskers Ud-sigt til at faa denne Egn i rigtig Kultur. Det siger sig selv, at naar hvert Læs Mergel, disse Smaafolk anvende, koster dem 1 Kr., vil det gaa langsomt og vare længe, inden de faa disse Egne under Kultur ved Hjælp af Mergel. Og skulde de nu ud-pantes for Beløbet til Staten, vil det yderligere indskrænke deres Evne til Anvendelse af Mergel, det vil sætte dem betydeligt tilbage, saa de maaske slet ikke faa Raad til at anvende Mergel. Jeg ser da ikke rettere, end at det er et uhyre godt Formaal, der her er Tale om at støtte. Der ligger en Strækning hen paa 1 Kvadratmil, som kan bringes til at blive rigtig god Jord, naar de her paabegyndte Forbedringer blive fuldførte. Der vil da fremkomme et Jordbrug, som kan siges at staa paa Højde med det bedste, vi have i Vendsyssel. Det forekommer mig derfor at være meget sørgeligt, at Staten, der engang har hjulpet de Folk i Gang, nu skulle bidrage til, at de maa standse.

Jeg vil derfor henstille til den højtærede Minister og til det kommende Udvalg saavel som til hele Tinget her, om der ikke kunde være Anledning til enten rent at eftergive dette Mergellaan — noget lignende er jo sket før — eller nedsætte Beløbet eller eventuelt udsætte Betalingen dels af Renter, dels af Afdrag, saaledes at paagældende kunde faa noget længere Tid til at faa deres Ejendom opdyrket, inden det Tidspunkt er inde, da Afdraget skal præsteres. Under enhver Betingelse maa man ikke lægge Hindringer i Vejen for disse Mennesker, som næsten udelukkende ere Smaakaarsfolk, fattige Folk, som ere komne derop uden at eje en eneste Øre